

Evropa ve 2. pol. 20. století

Evropa ve světové ekonomice

2022

Rekonstrukce pod vedením US v kontextu Studené války

- **US**: **masová tovární** výroba, produkce **spotřebního** zboží, **inovace**; silná **střední třída** (mohutná spotřeba v E vzácného zboží – elektronika);
 - **USD** jako hlavní **mezinárodní měna** – **US industrializace** do **světové ekonomiky** (CAN, AUS, JAP, T-W); **pozice E** jako jednoho z center nebyla samozřejmá;
- US: uvědomění **historické role** v rekonstrukci:
 - **CW: aktivistická, velkorysá** strategie;
 - cílem **hospodářská výkonnost** a plná **zaměstnanost** ve **světě** (optimálně demokracie);
 - **podpora E** a její **integrace**; GB nejbližší partner a GER základ E hospodářské obnovy;
- Mezinárodní **instituce**: OSN, IMF, IBRD, GATT;
- Nová role **protektce** – ochrana před **nerovnováhou** – značná **otevřenost** (IT);
- Akceptování **hegemonie US**:
 - **garant bezpečnosti** (dividenda); korejská válka (dodávky US a **transfer technologií**);
 - **keynesiánské politiky** - omezení hospodářského cyklu (deflace);
- Podstatou **E růstu** v 50.letech: mohutné **investice** při nižší domácí spotřebě a **export**;
- **Výsledky** zemí a strategie se **liší**:
 - míra **válečných škod** (GER, FRA – aplikace **moderních postupů**);
 - **předválečná úroveň** (FRA, ITA, SPA, POR – růst industrializací a **přesunem** z **AGRI** do **INDU**);
 - **instituce** (**korporativismus** GER, AUT, NED, SCAN) – sociální **dialog** (mzdy, spotřeba, investice);
 - **angažmá státu**: zdroje do prioritních odvětví, koordinace, plánování – úspěch v období přebírání vyzkoušených postupů **lídra**;

Situace ve WE a Marshallův plán

- **Růst** – zapojení faktorů do produkce, **étos práce**; všechny skupiny identifikované (**odborníci**, levice, komunisti – **stávky** ustaly); **INDU** na úrovni 1938 již v 1947 (**AGRI** 80%);
- Zaměření na **těžký průmysl** (Monetův plán 1946 FRA); problém: získání **strojního vybavení** (z **US**, nedostatek **USD**);
- **Deficit BÚ** 5% HDP (minimální vývoz, žádné rezervy, potřeba dovozu jídla); **US** – **lekce s konvertibilitou GB** libry 1947 (6 týdnů);
- **Kontroly: cen a mezd** (nasměrování faktorů do klíčových výroby, zabránění nepokojům); **nedostatek zboží**, hromadění, platby v naturáliích, **černý trh**, **absentérství**; „**dilema dělníka**“; **antikapitalistické myšlení**;
- **Marshallův plán:**
 - **Cíl: koordinace reforem, odstranění kontrol, inflace**, vyrovnaní veřejných **rozpočtů** -> **podmínky** přijetí pomoci;
 - **Transfer** 13mld. USD na období 1948-1952; **deficit** na **BÚ** 11,5mld. – vyřešeno dilema potřeby exportů na nákup fyz. kapitálu, který byl nutný k nastartování exportů; MP **nastartoval ELG**;
 - Pomoc US -> posun ke **středovým stranám**; konflikt **US vs. SSSR** - **demokracie a tržní ekonomika**;
 - Reakce na **odstranění kontrol** blesková: **zboží** v obchodech, **lidé v práci**, **suroviny** do průmyslu...;
 - Zvláštní cíl MP – **evropská integrace**...
 - 1948 OEEC (v 1961 na OECD); vytvořeno **W. GER** zrušeny **limity** na **INDU**, **vyzbrojeno** a do **NATO 1955**;
- Problém **vnitřního E obchodu:**
 - **nekonvertibilní měny** – země **potřebují USD** na nákupy z US; každý **omezil export** na úroveň **vlastního dovozu** (aby nedostal nepoužitelnou měnu); **US lobují** za **Evropskou platební unii** (EPU) (peníze za export na dovoz z kterékoliv země);
 - problém **slabá konkurenceschopnost** - **devalvace** nebyly dostatečné (politické důvody); **US tlak** na **snížení obchodních bariér o 50%** v EPU (peníze z **MP** na pokrytí přechodných **nerovnováh**);
 - rozhodující moment **odstranění GER kvót** (zhoršení BÚ, další úvěr, v roce 1951 zlepšení, vstup do GATT, předčasné splacení půjček)
 - úplná směnitelnost až 1959, ale **US recept funguje**; důležitý prvek: **expertnost** / depolitizace (Evropská integrace);

Německo

- **Měnová reforma** a snížení **dluhů**; rychlý růst výroby po **zrušení kontrol** (INDU+50% za 6 m);
- **Pracovní síla** E.GER a SVE **vysídlení** – tvrdá práce za nízké mzdy;
- **Kvalitní lidský kapitál**; **tradice** výroby **kapitálového zboží** (obrovská poptávka v E); dostatek **uhlí, ocel** – není třeba „velký třesk“;
- Když na konci 50let **diverzifikace** na **spotřební zboží** – roste po něm **poptávka** v rekonstruované E;
- **Levné a kvalitní** produkty rychle **konkurenceschopné** – export (růst o 12,4% ročně);
- **Korporativismus – dialog**;
 - **mzdy** rostou pomaleji než **produktivita** (v 50s není růst, v GB o 50%);
 - vysoká **konkurence** MSP a nízké **marže** (v GB 2x) vysoké tempo **investic** (25% HDP);
- **Sociálně-tržní model** (řád vs. proces, spotřebitel, hospodářská soutěž, sociální systém);
- Podobný výkon [Rakousko](#) a [Nizozemí](#);



Bundesarchiv, Bild 183-B0527-0001-753
Foto: Röhnert | 31. März 1947



Bundesarchiv, Bild 146-10888-013-34A
Foto: o. Ang., 1 1948/1950 ca.



Británie

- Nejvyšší **HDP/obyv.** v E, **nejkvalifikovanější** pracovní síla, **kapitálová** vybavenost; logický **US partner** a destinace **FDI**; anglosaský **výzkumný** prostor;
- Privilegovaná pozice v **Commonwealth** (konzervativní, chráněný trh); pocit nezávislosti na integraci – **EFTA** (ani rozsah, ani konkurence jako EHS);
- Navazuje na katastrofální dekády – **eroze** pozice:
 - **není** prostor pro rychlý **technologický růst**; přesun z **AGRI** do INDU vyčerpán;
 - přesun práce z **INDU do SERV**; není jasná **vazba** na **produktivitu** – **statusová** záležitost „post-industriální“ ekonomiky; tlak na **růst mezd** v INDU;
 - poválečné období není o **obnově**, ale **kompenzaci** za úsilí; **vláda** akceptuje, **plná zaměstnanost + stimuly**;
 - **dialog** v decentralizované struktuře **problém** (radikálové na úrovni firem);
 - **bránění** zavádění **technologiím** zvyšujících produktivitu;
- Inflace a **snižování konkurenceschopnosti**, **pomalý růst** (2,5-2,9% 1950-1960);
- Polovina investic do **veřejného sektoru**, pětina ekonomiky **znárodněna**; **subvence** v dopravě a těžbě;
- Podobné problémy **Belgie**: **vysoké mzdy** a **zastaralé kapitálové** vybavení brzy industrializované společnosti; směřování zdrojů do **tradičních sektorů** (nástup **GER**), politický tlak a subvence;
- **Irsko**: **tradiční hodnoty** rurálního života a soběstačnosti, **konzervativní** síly proti růstu (církve); negativní dopad vysokých **cel** na malou ekonomiku; **emigrace**; příklad **nerostoucí podrozvinuté** ekonomiky – nutná transformace nacionalizmu a zapojení do **integrace (FDI)**;

Produktivita práce v průmyslu proti zemědělství a službám 1959
(průmysl=100)

	Zemědělství	Služby
Británie	115	96
Francie	32	69
Západní Německo	42	84
Itálie	48	68
Nizozemí	91	73
Belgie	84	66
Dánsko	93	95
Portugalsko	37	80
Spojené státy	55	58

Table I
THE AGRICULTURAL LABOUR FORCE 1900-70

	1900	1920	1930	1950	1960	1970
<i>All developed countries</i> ¹						
Agricultural labour force (millions)	162	179	181	152	136	100
Agriculture as a percentage of total labour force	59.4	54.7	50.1	38.7	30.5	23
<i>Developed countries</i> ²						
Agricultural labour force (millions)	84	84	83	78	65	38
Agriculture as a percentage of total	48.1	39.9	35.9	30.7	22.9	13
<i>Developing countries</i> ³						
Agricultural labour force (millions)	206	228	245	298	356	411
Agriculture as a percentage of total	77.9	77.6	76.6	73.3	70.7	65.2
<i>World</i>						
Agricultural labour force (millions)	541	598	630	652	734	761
Agriculture as a percentage of total	72.1	69.5	67.1	61.5	58.1	51

1. Europe, U.S.S.R., Canada, U.S.A., Japan, Australia, New Zealand, South Africa.

2. As in (1) above but excluding the U.S.S.R. and eastern Europe.

3. The world minus all developed and China, North Korea, Mongolia and North Vietnam.

SOURCE: P. Bairoch and J. M. Limbor, "Changes in the industrial distribution of the world labour force, by region, 1850-1960", *International Labour Review*, vol. 98, 1968, p. 326. F.A.O. *Production Yearbook*, vol. 26, 1972.

Francie

- Nejvíce **chráněná ekonomika**, mezi válkami – podrozvinutý průmysl;
- Dvojnásobný **růst GER** → **problém: Monetův plán** 1946 (rozvoj **průmyslu**, kapacity do uhlí, oceli, elektrických a zemědělských strojů, dopravních prostředků);
- Dlouhodobé **půjčky** velkých **bank prioritním odvětvím**; snaha o **průmyslovou nezávislost** na GER → zdroje do průmyslových investic (vs. spotřební zboží a bydlení);
- **Indikativní plánování** - **technokraté** (E. integrace);
- Problém s **platební bilancí** (protekce), neochota devalvovat, náklady **válek v koloniích**, nedaří se moderovat **mzdy** (gen. stávka 1953 +10%);
- Přesto **solidní růst** – přesun síly z **AGRI** do INDU → zvýšení produktivity AGRI (rodinné farmy);
- **Vyčerpání** → návrat da **Gaulla** (1958) **reorientace** více na **trh**;
 - **Rueffův plán** (1958) – **devalvace**, **škrty** v subvencích, vyšší ceny potravin a zboží; tlak na **investice** do **exportního** průmyslu, rozvoj **energetiky** (ropa z Afriky a jádro);



- **Ch. De Gaulle:** provisional gov. 1944-1946; president 1959-1969;
- **K. Adenauer:** chancellor of W GER 1949-1963;
- Meeting **1/1963** (72 and 87)

Itálie

- Kolaps **fašistického korporativismu** <—> hrozba **komunizmu** (angažmá **US**);
- Ekonomická **struktura** zcela **nevhodná**: **zemědělská** země s **tradičním** průmyslem (textil a obuv); sociální **dialog obtížný** (odborníci dle politického klíče);
 - **politika** vlád: **protekce**, růst **mezd** a **smír**;
- Přesto **rychlý růst** (**AGRI** z 46 na 36% za 7 let); **průmysl** a **banky** pod **veřejnou** kontrolou; **malé podniky** – masová výroba na počátku;
 - FIAT, **energetika** (ropa a plyn);
 - tradice **spotřebního zboží** (textil); postupem času přesun na **méně náročné** ale (na nenáročném trhu) **poptávané** produkty (skútry, ledničky);
 - reorientace ze SZM na E **vnitřní trh**;



Španělsko

- Pod Francem ve 40.letech **regrese**; zákaz vlastní **zahraničními firmami**, cenové **kontroly** a **monopolní** průmysl; ekonomická **soběstačnost** a **dotované potraviny** pro města;
- Přesto **značný růst** v 50.letech; **korporativistická** struktura umožňovala **fixovat mzdy**, zakázat **stávky**; přesun pracovníků **ze zemědělství**; rostly investice;
- V kontextu **studené války** transfery z **US**; kapitál umožnil uvolnit omezení obchodní bilancí; rostly příjmy z **turismu**; **remittance** (FRA, LATAM), návrat znamenal růst lidského kapitálu;
- **Industrializace** s **veřejným** dohledem – produkce elektřiny, hliníku, lodí, kovovýroba, automobily (SEAT);
- **Klientelismus**, **zastaralý fyzický kapitál** – kumulace **problémů** na konci **50let**; **otevírání** ekonomiky; **reformy** dle **IMF** a **IBRD** – devalvace, uvolnění monopolů, FDIs;
- Rostou **exporty**, klesá **podíl AGRI** v exportu; když se státem vedený rozvoj **vyčerpává** (začátek 70.let) Franco umírá (1975) a je **obrat** k **EHS**;

Konec zázraku

- Konec 60.let – **vyčerpání extenzivního růstu** (pracovníci z **AGRI.** a jihu E; **rekonstrukce INDU**, zavedení **masové výroby** a vybudování **infrastruktury**; **US technologie**);
 - **GER zpomaluje**, **FRA se drží**, **GB** pokračuje v **erozi** pozice; **skandinávský model** (suroviny, kvalifikace, korporativismus, koheze – konkurenceschopný INDU);
- Vyčerpání **zásoby práce**, **imigrace**:
 - **W. GER** z 5,1 na 3,1% (příliv práce z jihu ustal, SVE železná opona – **Turecko** a **Irán** 2,16mil v 1971);
 - **FRA** – domovský status **kolonií** – kulturní enklávy, nevhodná kvalifikace, příliv imigrantů z býv. kolonií do **GB** a **NED**;
- **Sociální tlaky** - stávky, hodnotové změny:
 - **poválečná generace** – renesance **aktivismu**; samozřejmost - základní **životní standard** vs. **práce** jako osvobození (válečná generace);
 - **kvalita života** (ŽP, sociální jistoty); práce dle **sociálního statusu**;
 - kritická reflexe **US politiky** (Vietnam);
- **Protesty** ve **FRA 1968: průmysl** (růst minimální mzdy o 35% a mezd o 10%) (ITA, NED, DEN, IRL), **zaostává produktivita** – konkurenceschopnost; pokles zisků – **propouštění**; **aktivizace odborů**;
- **Inflační prostředí** po pádu B-W systému, neexistuje plán na přechod k intenzivnímu růstu; **problémy keynesiánského modelu** – **stagflace**;



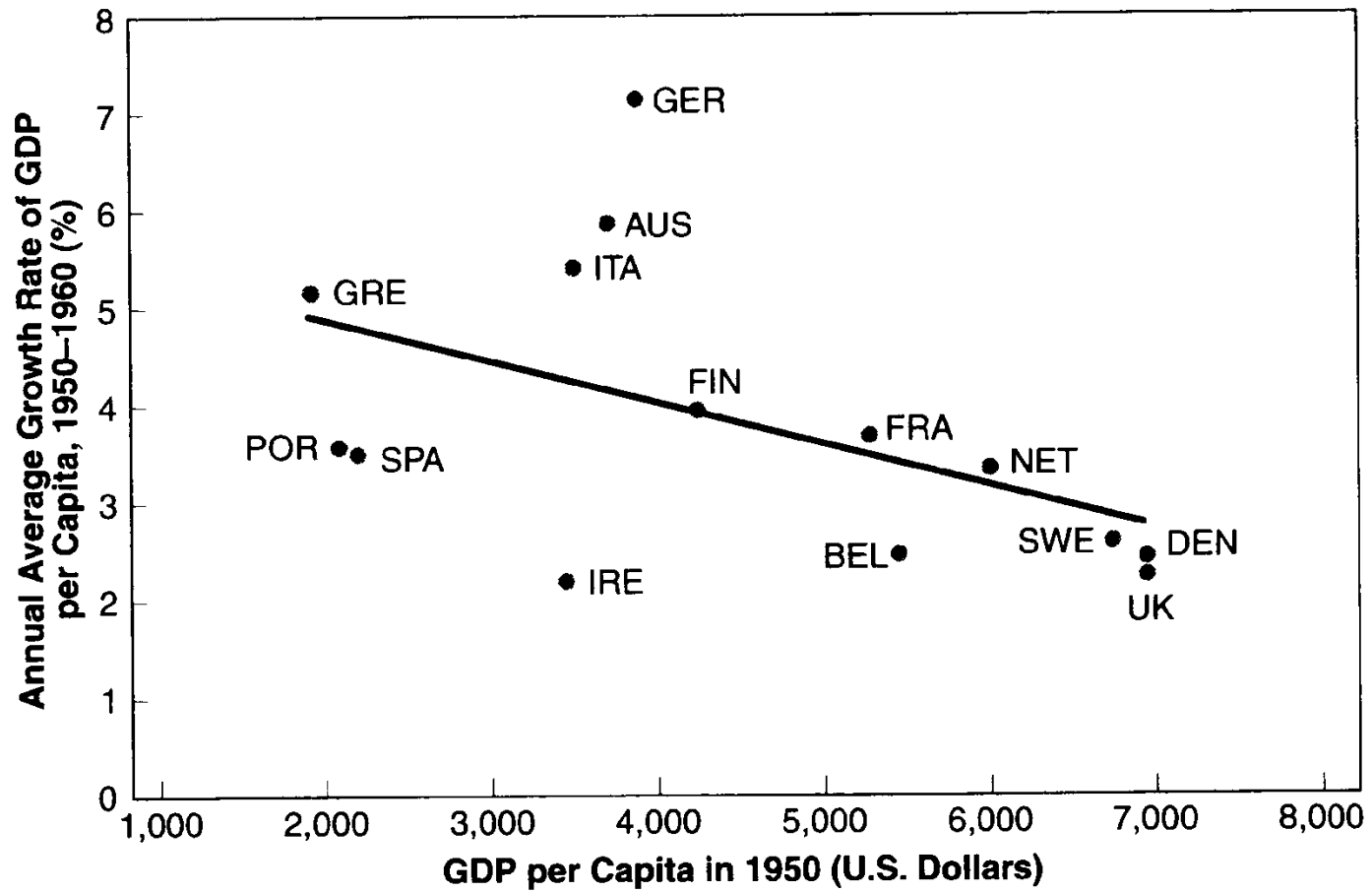


Figure 4.1. The starting point and growth in the 1950s. *Source:* Maddison (2001).
Note: Gross domestic product per capita is expressed in 1990 U.S. dollars.

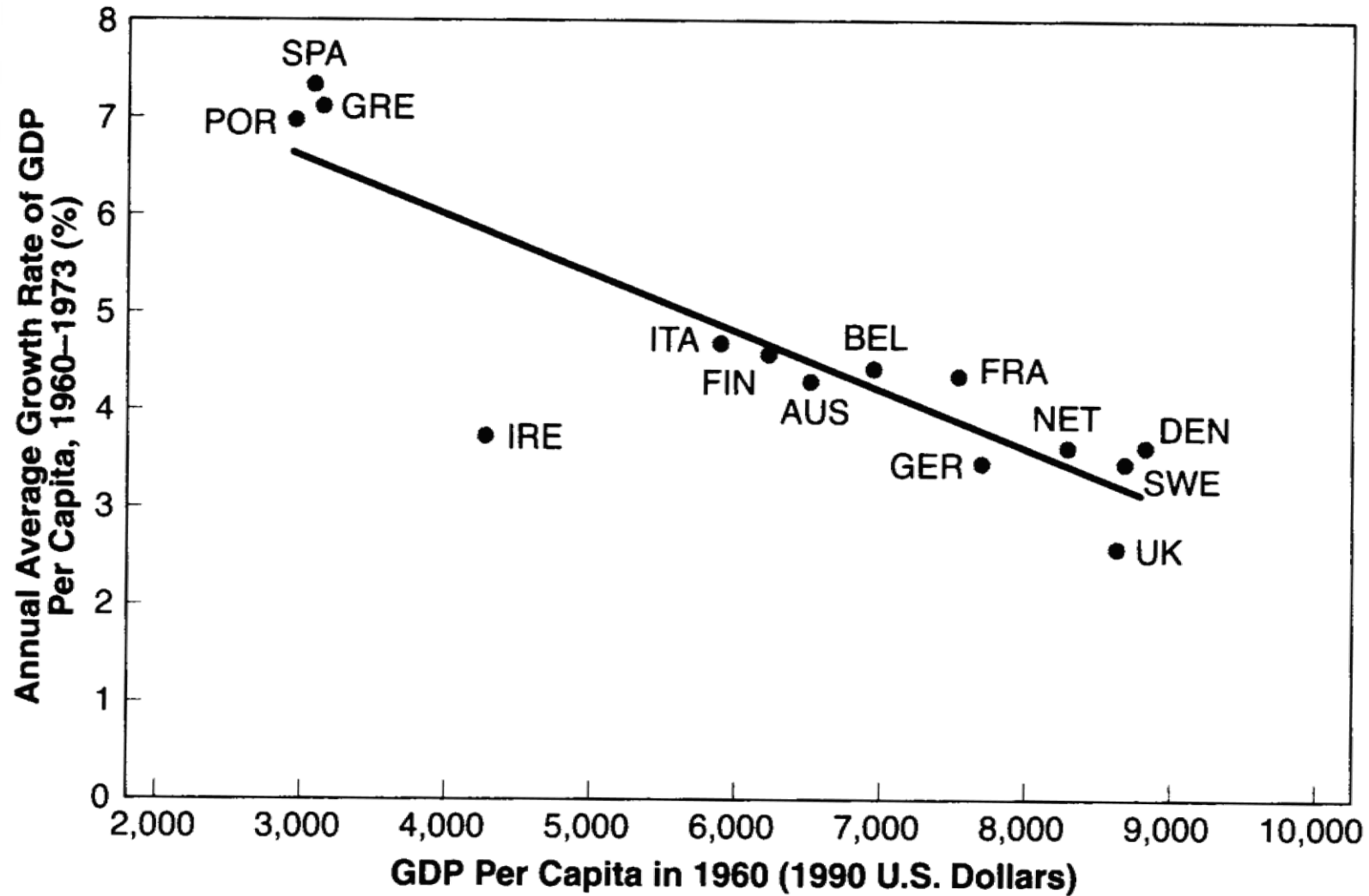


Figure 7.1. The starting point and growth in the 1960s. *Source:* Maddison (2001).
Note: Gross domestic product per capita is expressed in 1990 U.S. dollars.

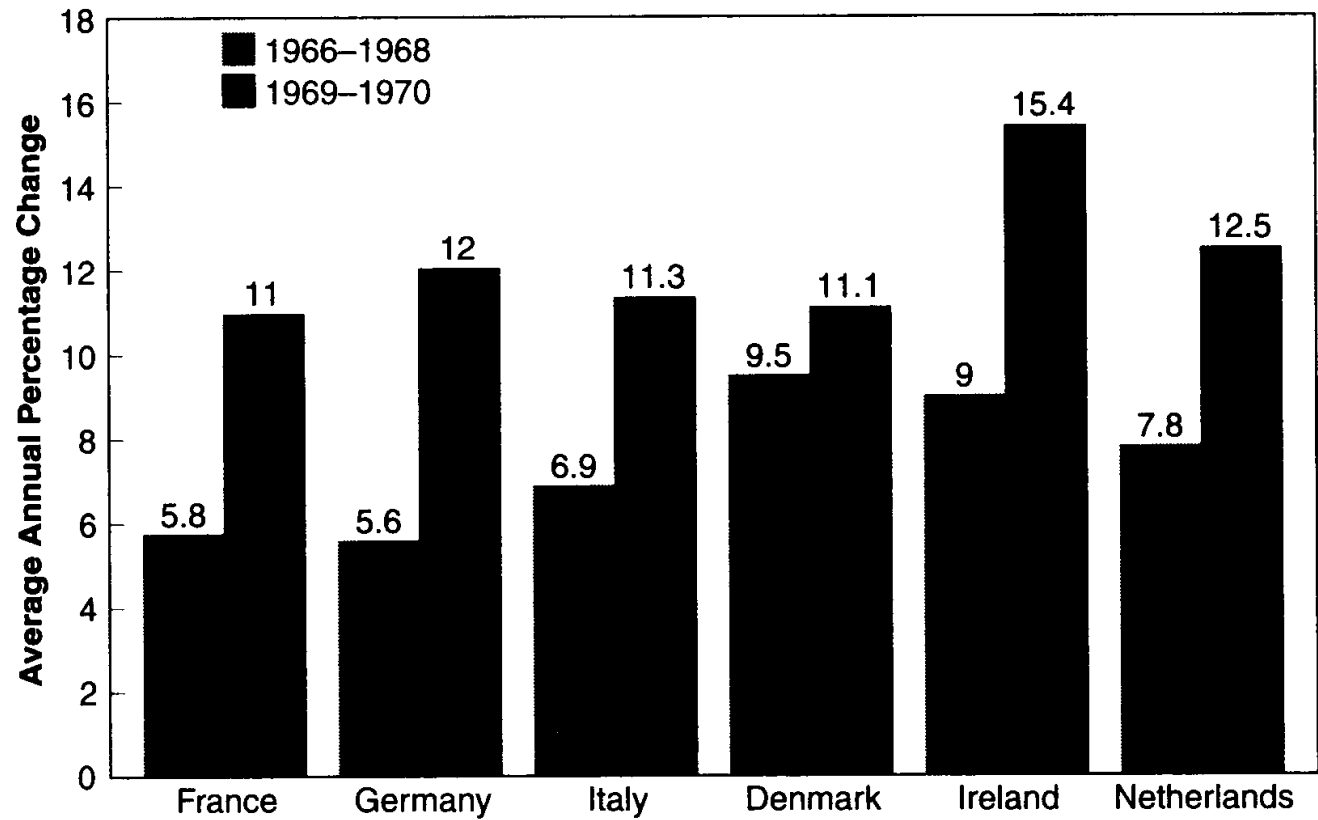


Figure 7.2. Nominal wage changes, 1966-1970. *Source:* Boltho (1982). *Note:* Figure shows average annual percentage changes of wages and salaries per employee. For France, figures are based on statistics for 1965-1967 and 1968-1969.

Růst produktu na pracovníka 1960-2000 (průměrný roční růst v procentech)

	1960–1975	1975–2000
Británie	1,96	1,86
Francie	3,87	1,67
Německo	3,45	1,21
Itálie	4,40	2,05
Nizozemí	2,78	1,11
Belgie	3,88	1,79
Dánsko	2,07	1,74
Švédsko	2,56	1,15
Norsko	2,62	2,21
Irsko	3,68	4,23
Španělsko	6,47	1,28
Řecko	6,47	1,06
Spojené státy	1,81	1,94

	1951–1960	1961–1970	1971–1980	1981–1990	1992–2000
Spojené státy					
Růst HDP	3,4	4,2	3,3	3,2	3,6
Inflace	2,1	2,8	7,9	4,7	2,6
EU-15					
Růst HDP	4,8	4,8	3,0	2,4	2,1
Inflace	3,6	3,9	10,8	6,7	2,4

Produkt na obyvatele a hodinu práce (procenta)

	1913	1929	1938	1950	1973	2003
Produkt na obyvatele USA=100						
Francie	66	68	73	55	79	73
Německo	69	59	82	41	72	64
Itálie	48	45	54	37	64	66
Británie	93	80	102	73	72	72
Produkt na hodinu USA=100						
Francie	56	-	-	46	74	111
Německo	59	-	-	32	79	98
Itálie	42	-	-	35	78	100
Británie	84	-	-	63	60	83



Ropné šoky

- Šoky v **období zpomalování** světové ekonomiky 1960-1973 E +4,6% a US +4%; do 1980 jen 2,3% a 1,5%;
- **Levná ropa** podporovala růst:
 - nahradila uhlí (kromě GB) – těžba **citlivá** záležitost;
 - **rozvoj** kapacit **těžby** (Irán, Irák, SA, KUW, LIB), **dopravy** (tankery a terminály); rozvoj **energ.náročných odvětví** (auta, chemie, ropa jako palivo)
 - **kooperace s US (Blízký východ)** – koncese již v 20letech; 1980 25% světové produkce a **80% E spotřeby**;
 - 1968 OPEC pevné ceny, devalvace US (B-W), závislost FRA 72,5% a ITA 78,6%;
- **Ropný šok 1973 – Jomkipurská válka**:
 - OPEC **5% redukce** těžby a **embargo** (US a NED) – kartel; **šok** (z 2,6USD na 11,7USD), **podpora** Arabských **požadavků** (stažení IZR);
 - **Druhý šok 1979 – Iránská revoluce** (70.léta 10x nárůst ceny);
- Šoky: B-W, **inflace 13-15%**, růst **nezaměstnanosti**, stimulace – **fiskální deficit**, sociální neklid, pokles konkurenceschopnosti + nástup **NIC**;
- Dopady na **Světovou ekonomiku** – přesun příjmů k OPEC (malá poptávka), prostředky pro zhoršení **dlužnické pozice** DCs s ISI strategií (ty stojí mimo GATT liberální trendy) – **strukturální přizpůsobení**;
- **Monetární reformy** v AIC;

Primární zdroje energie v západní Evropě (procenta)

	1955	1972
Uhlí	75	23
Ropa	22	60
Zemní plyn	1	9
Jiné	2	8
Vyprodukováno v Evropě	78	35
Dovezeno z mimoevropského regionu (čistý dovoz)	22	65

Strukturální změny AICs

- **Robustnost ekonomik** AICs v reakci na komoditní šoky:
 - **Ochrana průmyslu** (dostatečné rezervy 80d); **omezení energetické náročnosti** a významu náročných odvětví;
 - **Diverzifikace** - **komodity** (plyn) a **regiony** (Severní moře; Afrika – Nigérie, Angola; Aljaška a Mexický záliv);
 - Stimul pro **inovace** (těžba, úspory); (*zelené technologie...*);
 - **Kartel** (SA – free riding; **1991** malé zvýšení) vs. **flexibilita AICs** (precedens);
- **Vlny růstu:**
 - **19st.** pára, vysoké pece, železnice (potravinářství, oděvy, kovové výrobky);
 - **20st.** Chemie, elektřina, doprava (motorizovaná pozemní, námořní kontejnerová, letecká); spotřební zboží (automobily, spotřebiče) a vybavení domácností (elektřina, plyn, voda);
 - **Od 80.let.** – elektronika, komunikační, informační a výpočetní technika
 - E není zdrojem (vs. 19st) ani nezískává technologie od hegemona (20.st.); přechod na **inovační fázi** (samy US pod tlakem inovátorů);

Nezaměstnanost				
	1950-1973	1974-1983	1984-1993	1994-1998
Británie	2,8	7,0	9,7	8,0
Francie	2,0	5,7	10,0	12,1
Německo	2,5	4,1	6,2	9,0
Itálie	5,5	7,2	9,3	11,9
Nizozemí	2,2	7,3	7,3	5,9
Belgie	3,0	8,2	8,8	9,7
Španělsko	2,9	9,1	19,4	21,8
Západní Evropa	2,6	6,0	9,2	10,7
Spojené státy	4,6	7,4	6,7	5,3
Japonsko	1,6	2,1	2,3	3,4

Inflace				
	1950-1973	1974-1983	1984-1993	1994-1998
Británie	4,6	13,5	5,2	3,0
Francie	5,0	11,2	3,7	1,5
Německo	2,7	4,9	2,4	1,7
Itálie	3,9	16,7	6,4	3,5
Nizozemí	4,1	6,5	1,8	2,2
Belgie	2,9	8,1	3,1	1,8
Španělsko	4,6	16,4	6,9	3,4
Západní Evropa	4,3	11,2	4,5	2,2
Spojené státy	2,7	8,2	3,8	2,4
Japonsko	5,2	7,6	1,7	0,6

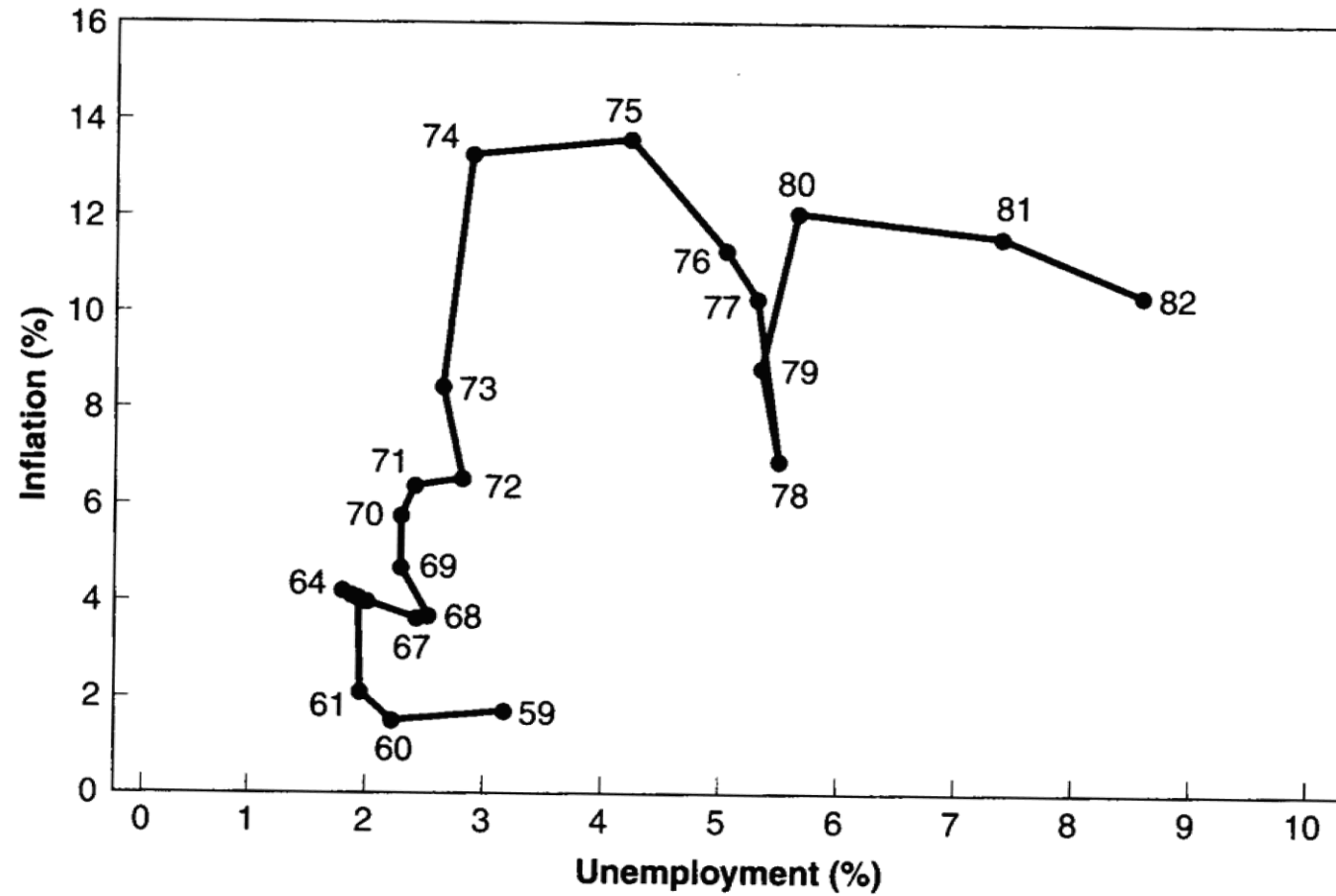


Figure 9.4. Inflation and unemployment in Europe, 1959–1982. *Source:* Eurostat. *Note:* Figure shows aggregate statistics for nine European countries: Belgium, Denmark, West Germany, France, Ireland, Italy, Luxembourg, Netherlands, and the United Kingdom.

Reforma státu blahobytu

- Výdaje na **sociální programy** v 80.letech 30% HDP (US 21% a JAP 18%)
 - vzdalování od **poslání – pojištění** (snižování rizika a marginalizace) -> snížení **motivace**;
 - minimální standard na základě občanství – poprvé možná **existence bez příjmu** mimo solidaritu rodiny, komunity (**neformální sankce**);
 - nižší tlak na výkonnost, na **akceptování konkur. mzdy, nestatusové pozice** bez bonusu;
 - v **kontextu zpomalení**, zhoršení **směnných relací**, nárůstu **konkurence**; posílení **nátlakových skupin** -> aktivní stimulují aktivity ostatních;
 - **mezera** mezi **E a US** (JAP) se rozevívá + penetrace NIC;
- **GB reforma** (M. Thatcherová):
 - 4letý plán (1979) – **monetární restrikce** (proti inflaci), omezení **veřejného sektoru**, omezení **odborů** – flexibilnější **trh práce**; konfrontace **stávek**;
 - **Pomalé** přizpůsobení – **inflace** 11,9%, zvýšení **úrokových měr** – **posílení libry** a recese; **pokles produktu** o 4,8%, zdvojnásobení **nezaměstnanosti** (10,5%);
 - Uvolnění politiky 1981 (volnější měnová, pokračující fiskální restrikce);
 - Pokles cen ropy a úrokové míry 14%;
 - **Privatizace** a prodej majetku;
 - Teprve pak **zvýšení produktivity** v důsledku deregulace; snížení **podílu veřejných výdajů** pod 40% HDP jen pomalu a v důsledku obnovy růstu;
 - **revize sociálního státu** v demokratických podmínkách skoro **nemožná**, pokus USA (Reagan) v kontextu studené války a v GB po 30 letech frustrace ze slabého výkonu;



Hospodářský vývoj ve Velké Británii (procenta)

	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
Růst HDP	2,8	-2,0	-1,2	1,7	3,8	1,8	3,8	3,6	4,4	4,7	2,1
Inflace	13,4	18,0	11,9	8,6	4,5	5,0	6,0	3,4	4,2	4,9	7,8
Nezaměstnanost	4,0	4,8	7,9	9,5	10,5	10,7	10,9	11,8	10,3	8,3	6,4



Výdaje veřejného sektoru

(jako procento domácího produktu)

	1960	1967	1973	1980	1981	1982	1995	1999
Spojené státy	27,8	31,2	31,2	33,2	33,5	35,5	34,3	30,1
Japonsko	20,7	22,7	22,1	32,7	33,3	34,8	28,5	38,1
Francie	34,6	39,0	38,5	46,2	50,8	51,9	50,9	52,4
SRN	32,0	38,2	40,5	46,9	49,3	49,7	46,6	47,6
Británie	32,6	38,5	41,1	44,3	45,3	46,2	42,3	39,7
Itálie	30,1	33,7	37,8	45,6	53,0	54,9	49,5	-

Instituce

- *Eichengreen* – **stejné instituce**, které byly základem úspěchu po WWII, byly příčinou problému v 70. letech
- Možnosti **extenzivního růstu** (přesun výrobních faktorů, akumulace fyzického kapitálu, přebírání postupů a technologií, produkce známého zboží) vyčerpány – nutnost přechodu na **růst intenzivní** (inovace – nové/neznámé způsoby produkce nebo nové produkty);
- **Velké** (státní) **E banky** – konzervativní investice do velkých podniků a známých výroby vs. decentralizovaný **kapitálový trh** US (sázka na úspěch, IT);
- **Sociální výdaje** – jistota v období přesunů faktorů do masové produkce – vedla k posílení spolupráce v rámci tripartity vs. překážka pro růst v prostředí vyžadujícím **flexibilitu**;
- **Participace zaměstnanců** na řízení vede ke konzervativnímu přístupu k inovacím, restrukturalizací a zavádění technologií pro zvýšení produktivity;
- **Státní podniky** které byly motorem investic a pokroku – nyní často odkázány na podpory, usilující o protekci, bašta nátlakových skupin.

Single market

- **1980s** Europe **stagnated**, while **US and Japan** surged **ahead** (losing market share in cars, electronics) - **deeper integration** seen as a **tonic** for these ills; (Vs. 1995-2005)
- **Governments** such as FRA and UK were **using** the institutions of the **EC** to **advance** their **national agendas** – delegating to the Commission and the Court **responsibility** for implementing painful economic **reforms**;
- Founding document – *White Paper* by team of experts 1985 the **Cockfield Report** (UK civil servant) – summarized **dissatisfaction** with progress (*Delors Commission*);
 - Reinvigorating **growth** and **accelerating** the **integration** – portrayed as **synonymous**;
 - Goal: **market free** not just of internal tariffs, but also of **regulatory barriers** to the movement of goods and services (**Common -> Single**);
- Intergovernmental conference **1986** -> **Single European Act** (SEA):
 - commitment to establish a **single market free** of **barriers** to the **movement** of **goods** and **factors** of production;
 - greater use of **qualified majority** and **cooperative procedure** (first direct elections to Parliament 1979);
 - SEA provided expansion of the **structural Funds** – program for funding of infrastructure investment in its poorer member states – **side payment**;
 - SEA **emphasized** the **need for cooperation** in the conduct of **economic** and **monetary policies** – progressive realization of monetary union;

Fortress Europe (Hanson 1998)

- **US stronger performance** than EEC in **1980s**; 1990s **New Economy** (ICTs, services, retailing);
- interpretation of success of **NICs** as **pro-market policies**, export on world market and resulting growth; **LATAM** debt crisis – result of state **intervention** into economy and ISI strategies;
- **preferential access** to **market** of **MS** to **other members** of EEC; vs. USA (Kennedy round 1962-69);
- 1958 **CCP** and **CAP** vs. **non-members**;
- EEC antidumping and safeguards compatible with GATT – other policies in disposition of MS;
- **article 115 exemptions** (**quotas** for DCs – textile, shoes); **VERs** (informal – out of GATT) vs. **JAP** and **Korea** (cars, electronics);
- since 70s **national champions** (**subsidies**, public **procurement**, **TBTs**, obstructions to competition policy); only steel under EEC policy – quota agreements with US (market quotas assigned);
- TBT, safeguards, countervailing duties – **Kennedy round** (pushed by US) 1973-79;
- **US pressing** for extension GATT to areas of their **CA: services** – financial, transportation and others; IPRs; Uruguay 1986-94, 1995 WTO;

- **EEC – problems in 80s**; low **growth** and **unemployment**; stronger **competition** from non-members;
 - shift from **protectionism** to **competitiveness** – electoral success of **right wing** parties -> **monetarism**;
 - **EoS** – analysis of US success – proposals to create **continental scale market** to compete vs. fragmented E market and **low mobility of factors** (labor, languages); *Cockfield report 1985*;
 - **1973-1984** from 5 to 187 cases; quotas on textile, even WGER restrictions on cars, electronics; **anti-dumping**

- deregulation and **completion** of common **market** -> **SEA 1986** (1992 market without physical barriers); key element: **dissolution of border controls** on internal borders; fundamental and **unintended consequences**;
 - **quotas, VERs and TBT** could be used only with **border controls** – what goods and from where is coming in and what conditions have to meet;
 - extra-EEC goods can enter from any MS! is enough to meet the conditions of MS where it is **introduced** on common market – specific (FRA-JAP) requirements are **circumvented**;
 - **article 115** exemptions in 1979: 260, 1988: 128, 1990: 79, 1991: 48, 1992: 8, 1993: 0;

- **no shift to preference of liberalization** in GATT/WTO system, no preference of FT by E actors;
 - **1985** round table of industrialists (**ERTI**) – to **complete internal** market but to **protect it against non-member states** by CCP; **EEC market for E business** – **EOS** vs. US; FRA **reconquer** E market;